

Небесні світила

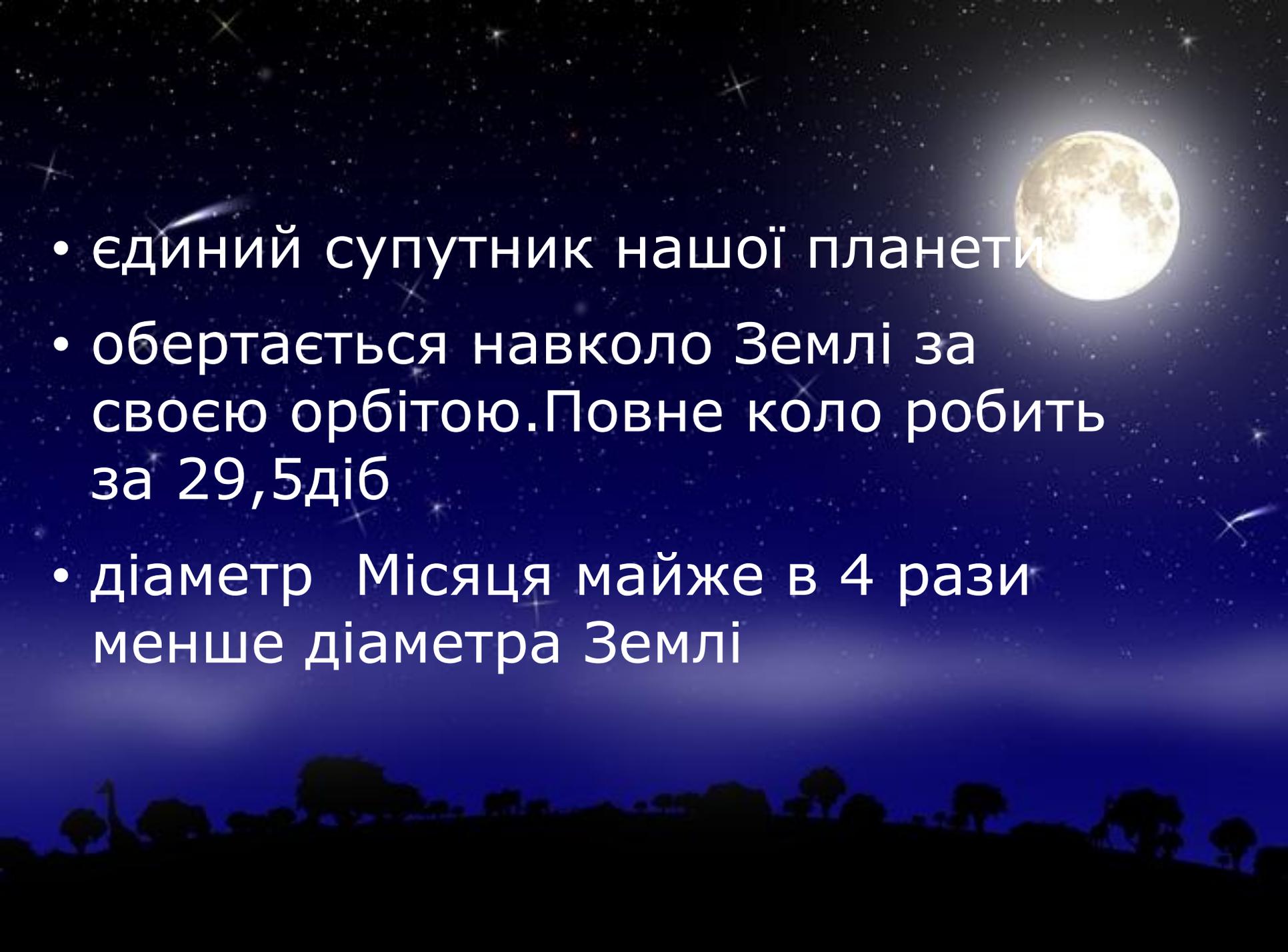
A night sky photograph showing the Milky Way galaxy arching across the sky. The foreground features a sandy beach and a small yellow tent on the left side. The sky is filled with stars and the colorful dust lanes of the galaxy.

Підготували
Машталер Людмила,
Субота Ірина

Місяць

Почнемо зі світила, яке
знаходиться найближче до Землі

-
- A full moon is visible in the upper right quadrant of the image, set against a dark blue night sky filled with stars. The bottom of the image shows a dark silhouette of a landscape with trees and hills.
- єдиний супутник нашої планети
  - обертається навколо Землі за своєю орбітою. Повне коло робить за 29,5діб
  - діаметр Місяця майже в 4 рази менше діаметра Землі

- ❑ Вперше люди побували на Місяці у 1969 році на кораблі Аполлон-11
- ❑ Командир — Ніл Армстронг
- ❑ Пілот командного модуля — Майкл Коллінз
- ❑ Пілот місячного модуля — Е.Одрі молодший

Це темний, ніколи не видимий з Землі
бік Місяця

Люди вперше
побачили темну
сторону Місяця
тільки в 1959 році,
коли станція
«Місяць 3»
зробила її знімки.

**Фази Місяця — зміни видимої з Землі
освітленої частини місячної поверхні.
Внаслідок змін взаємного розташування
Сонця, Землі та Місяця фази постійно
змінюються.**

Date: 2005 Sep 1 02:23:28 UT

*Давні люди
вважали, що
небесні світила
— то очі
божеств.*

Місяць за давніми
уявленнями, мав
величезний вплив
не тільки на земну
природу та
господарські
процеси, а й на
життя самої
людини.

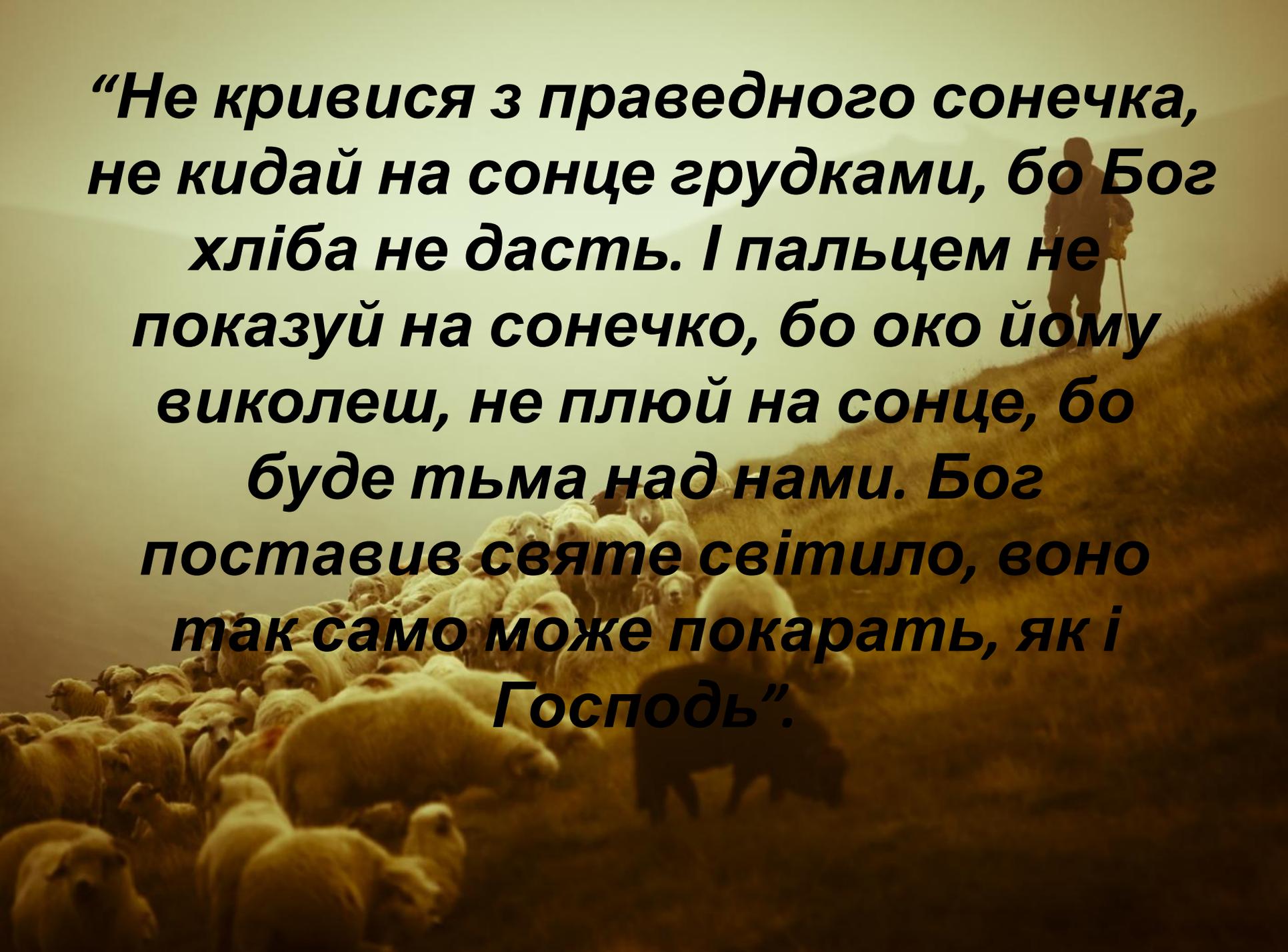
У загадках місяць набуває найхимерніших метафоричних форм: від рогатого пастуха, лисого вола чи коня — до гори, шматка золота, окрайця хліба, червоної сковороди й золотої комори.

Цікаво, що плями на місяці “обговорюються” в легендах багатьох народів світу. Одні на місяці бачили “місячного” чоловіка — “ірій хасаву”, нівхи й татари — жінку, яку боги відіслали на місяць за недобропорядність.

- **А ось у Сонці люди побачили в сонці відблиск Божого лику. Отже, сонце символізує знання, справедливість, милосердя, переможця неправди і всілякого зла.**

**“Не кривися з праведного сонечка,
не кидай на сонце грудками, бо Бог
хліба не дасть. І пальцем не
показуй на сонечко, бо око йому
виколеш, не плюй на сонце, бо
буде тьма над нами. Бог
поставив святе світило, воно
так само може покарати, як і
Господь”.**

Інше втілення сонця — образ жіночий, образ господині-дружини місяця, матері зірок. Цей образ з'явився, як вважають учені, за часів матриархату.

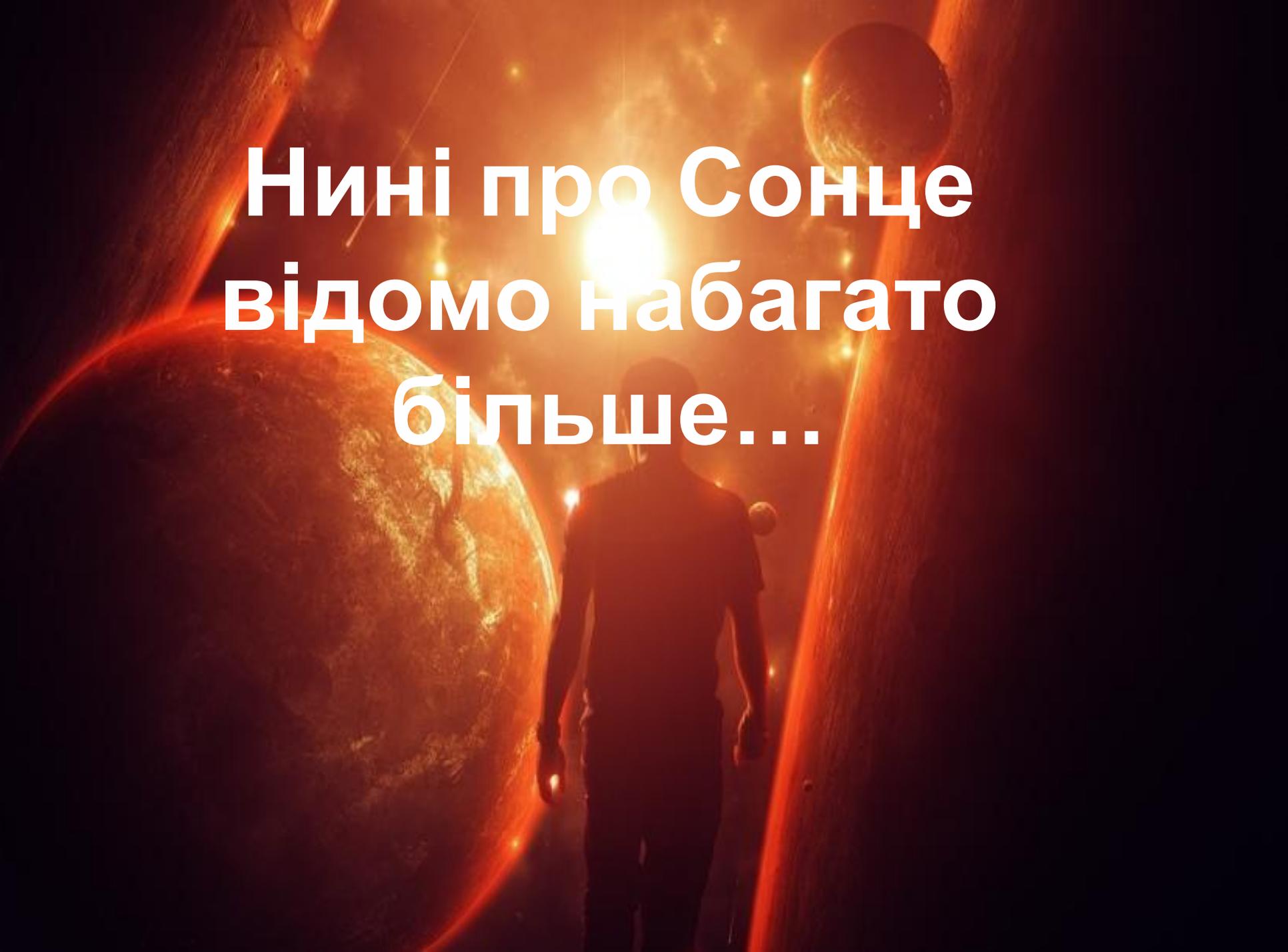

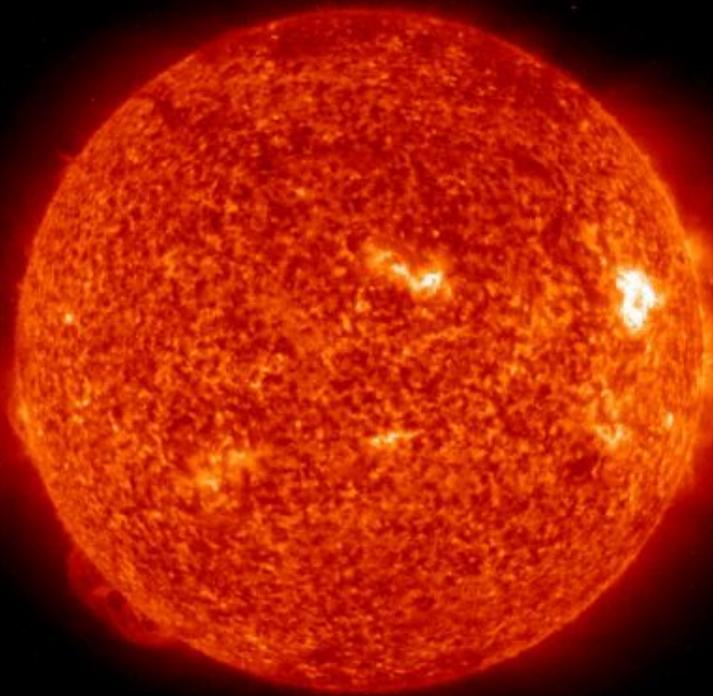
Час, пору дня можна було визначити за сонцем, за розташуванням його над обрієм: досвіток, ранок, полудень, вечір.

Сам коровай є символом сонця. Багато весняних танців також відтворювали рух сонця денним та річним колом, заворожуючи його на врожай, на добро, підтримуючи одвічні

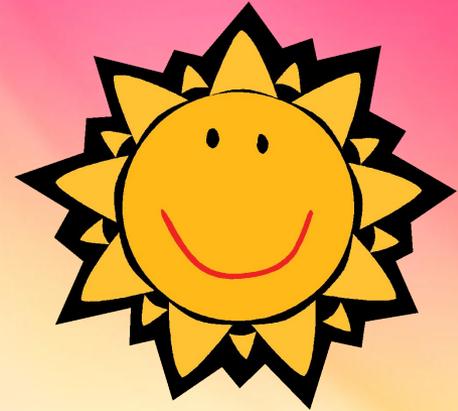
A person is seen from behind, standing in a vast, futuristic space environment. The scene is dominated by a bright, glowing sun in the center, which illuminates the surrounding space with a warm, orange-red light. To the left, a large, textured planet is visible, and to the right, a large, curved structure, possibly a space station or a planet's horizon, frames the scene. The overall atmosphere is one of exploration and discovery.

**Нині про Сонце
відомо набагато
більше...**

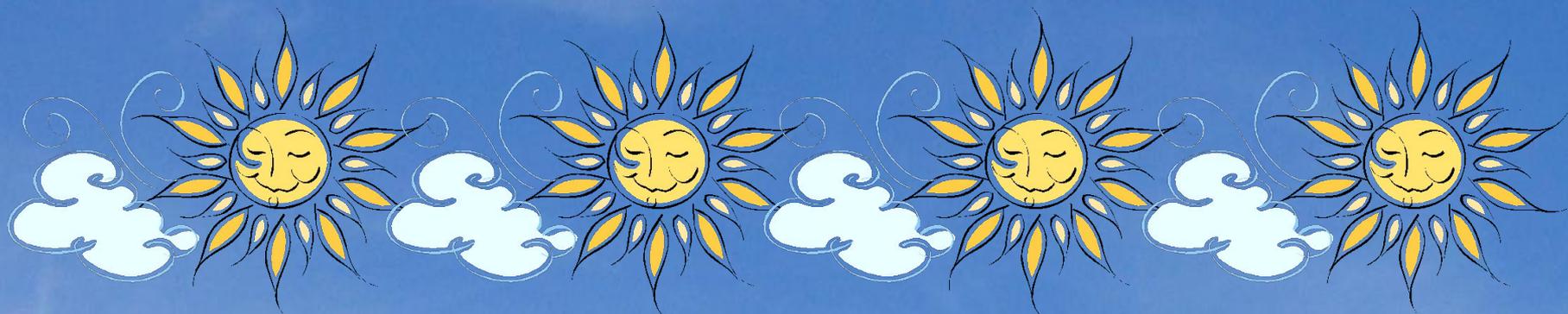
Сонце (лат. *Sol*) -
центральне тіло
Сонячної системи,
розпечена плазмова
куля, типова зірка-
карлик спектрального
класу G2. Земля та сім
інших планет оберта-
ються навколо Сонця.
Крім них навколо
Сонця
обертаються комети,
астероїди та інші
дрібні об'єкти.

- Маса = $2 \cdot 10^{30}$ кг,
- Діаметр = $1,392 \cdot 10^6$ км,
- Середня густина $1,416 \cdot 10^3$ кг/м³,
- Об'єм = $1,41 \cdot 10^{18}$ км³,
- Поверхнєве прискорення (тяжіння) = $273,95$ м/с⁻²
- Ефективна температура поверхні (фотосфери) біля 6000 К.
- Період обертання (синодичний) змінюється від 27 діб на екваторі до 32 діб біля полюсів

Водночас Сонце - найближча до нас зоря, в якій, на відміну від усіх інших зірок, можна спостерігати диск, і за допомогою телескопа вивчати на ньому дрібні деталі, розміром до кількох сотень кілометрів. Це типова зоря, тому її вивчення допомагає зрозуміти природу зірок взагалі.

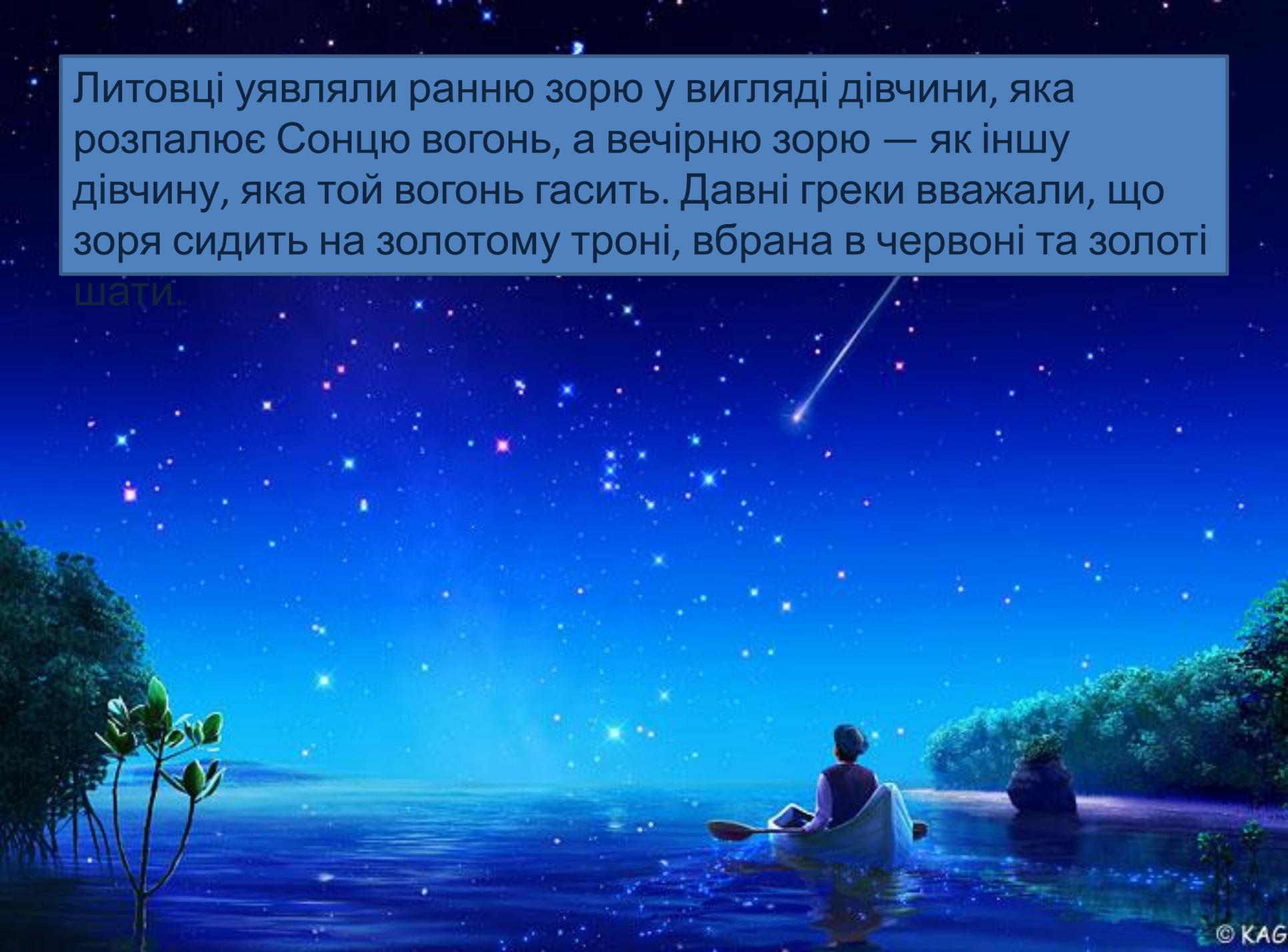

Цікаві факти

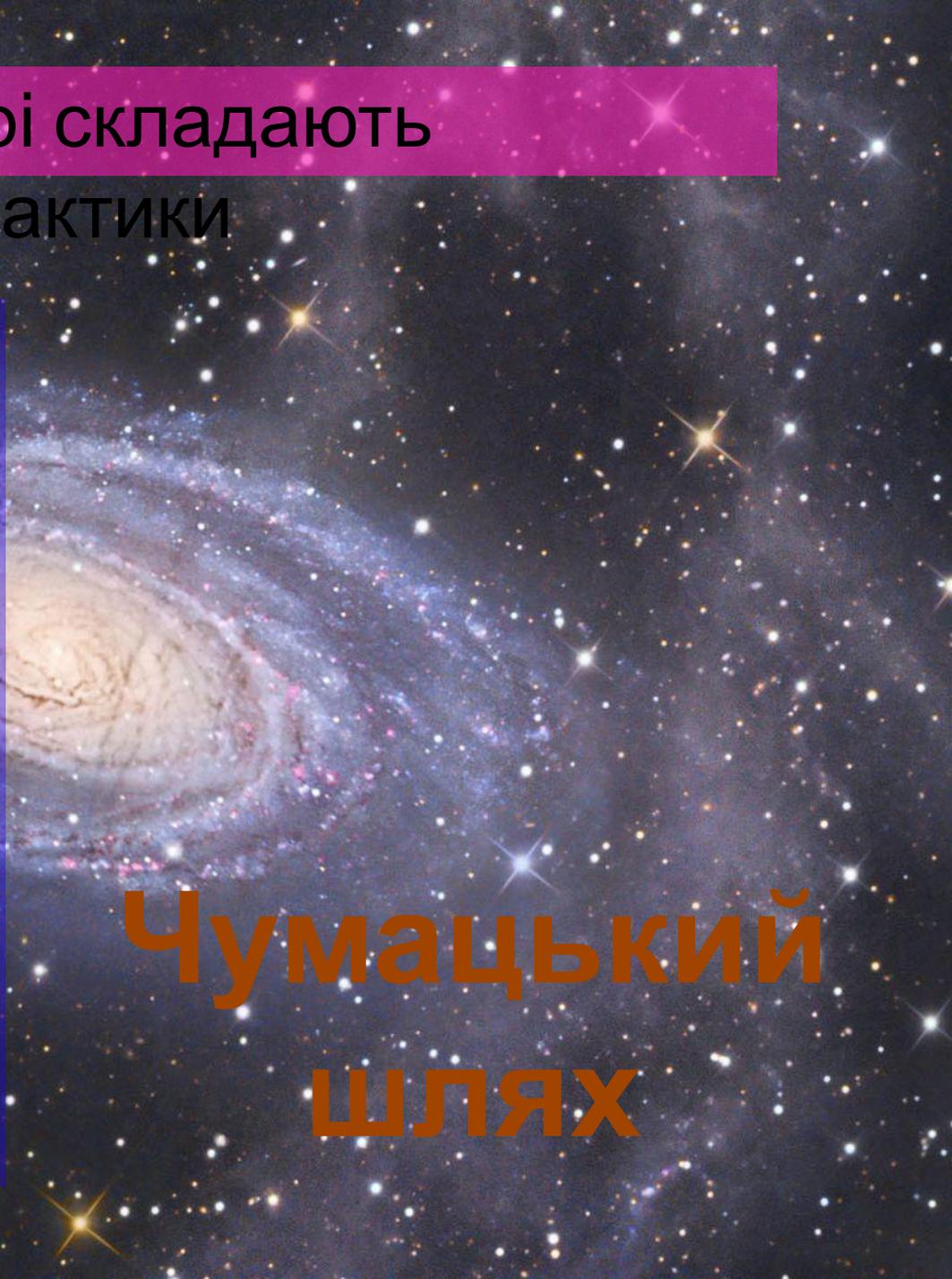
Зоря (також **Зірка**, грец. *hoi Asteres*) — велетенське розжарене, самосвітне небесне тіло, у надрах якого ефективно відбуваються (або відбувались) термоядерні реакції.

Литовці уявляли ранню зорю у вигляді дівчини, яка розпалює Сонцю вогонь, а вечірню зорю — як іншу дівчину, яка той вогонь гасить. Давні греки вважали, що зоря сидить на золотому троні, вбрана в червоні та золоті шати.

Зорі складають галактики

- Також вживаються назви **Молочний шлях** і **Галактика** (з великої літери)
- **Божа дорога** — давня українська назва Чумацького Шляху. Цією дорогою нібито у золотій колісниці їздить пророк Ілля і гримить, метаючи золоті стріли блискавиць у демонів

**Чумацький
шлях**

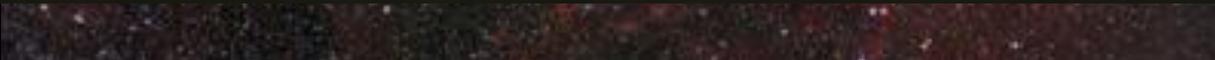
За легендою птахам Чумацький шлях вказує, куди летіти до вирію. По землі ж, орієнтуючись на зоряну дорогу, можна потрапити до Криму.

Ю

Скорпион

Луна

По зорях, Сонцю і Місяцю люди також орієнтувалися на місцевості. Сонце було основним мірилом визначення часу вдень. Для цього спостерігали як за світилом, так і вимірюючи довжину власної тіні.

